

เรื่อง บายศรีปากชาม

รายละเอียด

ลักษณะ ลักษณะบายศรี ร่องด้วยชาม ที่มี ขนาดเหมาะสม ตัวแม่มี ๕ ลูก จำนวน ๓ ด้าน และมีลูก ๓ ลูก แซมอีก ๓ ด้าน จากนั้น จะมีแมงดา ที่แม่บายศรี อีกทั้ง ๓ ด้าน ตรงกลาง จะม้วนเป็น กรวยด้วยใบ ตองตานี ภายในใส่ข้าวสวย ไว้ภายใน ยอดบายศรี จะใช้ไข่ต้มเสียบ ส่วนรอบๆ จะมีการประดับไปด้วย ดอกไม้มงคลต่างๆ บายศรีปากชาม เป็นบายศรี ที่ใช้ในการ สักการบูชา เทพยดา ครูบาอาจารย์ ในการบวงสรวง เทพยดาในทุกๆ พิธีกรรม จะขาดบายศรีปากชาม ไม่ได้

การใช้งาน สามารถใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ได้หลายพิธีเลย เช่น ใช้ในพิธีการไหว้ครู ใช้ในพิธีที่ต้องการบวงสรวง หรือมีการบูชาเช่นไหว้เทวดาองค์รักษ์ พิธีการฉลองต่าง ๆ หรือที่มักเอาไว้ทำการบายศรีสู่ขวัญก่อนจะมีการแสดงครั้งใหญ่

อุปกรณ์ในการทำ 1. ใบตอง (ควรให้ใบตองกล้วยตานี)

2. พานแว่นฟ้า ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ผูกติดกันไว้ด้วยลวด และรองพื้นพานด้วยโฟม
3. ภาชนะปากกว้างสำหรับใส่น้ำแช่ใบตอง 2 ใบ
4. สารส้ม
5. น้ำมันมะกอก ชนิดสีเหลือง หรือขาว
6. ไม้ปลายแหลม (ขนาดไม้เสียบลูกชิ้น) ประมาณ 20-30 อัน
7. ดอกไม้ (ดอกพุท ดอกดาวเรือง ดอกบานไม่รู้โรย ฯลฯ)
8. กรรไกร สำหรับตัดใบตอง
9. ลวดเย็บกระดาษ

วิธีการทำ

1. ใบตองสำหรับตัวยอด หรือแม่บายศรีฉีกกว้าง 5 นิ้ว จำนวน 3 ชั้น
2. ตัวรอง หรือลูก ฉีกกว้าง 3 นิ้ว จำนวน 18 ชั้น
3. ผ้าห่อ ฉีกกว้าง 2 - 2.5 นิ้ว จำนวน 9 ชั้น
4. กรวยฉีกกว้าง 6.5 นิ้ว จำนวน 2 ชั้น
5. แมงดา ฉีกกว้าง 3.5 นิ้ว จำนวน 3 ชั้น

วิธีพับตัวรองและตัวยอด

1. จับใบตองมุมบนซ้ายมือพับเฉียงจากกึ่งกลางลงมาประมาณ $1/2$ ของความกว้าง
2. ทบใบตองต่อกันมาประมาณ 3 ทบ
3. พับและปรับแต่งใบตองที่เหลือให้มีความกว้างเสมอกัน
4. นำตัวยอดและตัวรอง 6 ตัวมาเรียงให้ลดหลั่น เย็บตรึงให้แน่น

วิธีเย็บตัวบายศรี

1. ใช้ใบตองที่มีสันตองตรงเสมอกันทำฝัามุ่น
2. นำฝัามุ่นวางทาบด้านหลังหลังตัวบายศรี
3. พับริมฝัามุ่นด้านบนลงมา ด้านขวาทับด้านซ้ายปรับแต่งระดับให้เท่ากัน เย็บตรึงให้แน่น
4. มุ่นฝัามุ่นให้ครบทั้ง 3 ชั้น จัดระห่างให้สวยงาม

การทำแมงดาแบบตัดแต่ง

1. พับทบใบตองตามความยาว ตัดใบตองโค้งมนประมาณ $1/4$ ของความสูง ขลิบใบตองลึกเข้าไป 0.5 ซม.
2. ฉีกใบตองส่วนที่ขลิบไว้ ออก ทำต่อไปจนเหลือยอดที่มีขนาดตามต้องการ
3. ตัดยอดแมงดาให้เป็นยอดแหลม จะได้แมงดาแบบตัด

การประดิษฐ์กรวยแบบเรียบ

1. จับใบตองซ้อนสลับทางให้ริมเสมอกัน แล้วม้วนริมจากซ้ายเข้ามา
2. ม้วนจนสุดริมใบตองจะได้สันริมใบตองทั้งจาก กลัดเข็มหมุด ตัดชายให้เสมอกัน
3. ฉีกใบตองกว้าง 1 ซม. มอบปากกรวยการสานนมสาว
4. ฉีกใบตองไม่เกิน 0.5 ซม. 2 ชั้น จับตองสลับทางแข็งอ่อนเฉียงออกจากกัน เย็บตรึงกับปากกรวย ไว้สลับกันไปมาเย็บตรึงช่วงที่ไขว้กันจะได้นมสาวอวบอุ้ม

คำสำคัญ : บายศรี

ที่มา : 253/1 หมู่ 1

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : นักศึกษา รหัส 5912206

วันที่ : 2018-03-14

https://arit.kpru.ac.th/ap/local/?nu=pages&page_id=941&code_db=DB0019&code_type=002